

δὲ τῆς σχολῆς τοῦ Ἐπικούρου εἰς τὴν τοῦ Πλάτωνος καὶ Ζήνωνος. Αὐτὸς οὔτε ὑπὸ μαλθακότητος πολλῆς κινδυνεύει, οὔτε εἰς ἀγροίκον σκασιότητα ἐκφυλίζεται, ἀλλὰ διατελεῖ ἀρελῆς μὲν εἰς τὰς πολυανθρώπους οὐηγύρεις καὶ συναναστροφάς, χαρίεις δὲ καὶ σπουδαῖος εἰς τὰς καλύδας τῶν ἀγρῶν. Οὕτως ἀποφεύγων τὰς νόστους ἀποβαίνει εὐκαμπτος ἐνταυτῷ καὶ βωμαλέος, διότι αἱ μεσοτήτες, καθὼς καὶ οἱ εὐκρατοὶ καιροὶ καὶ τόποι, καθίστασι φυσικῶς καὶ ἠθικῶς εὐδαιμονίστερον τὸν ἄνθρωπον.

Ὅσον ὅμως συμφέρει νὰ γεννώμεθα καὶ νὰ ἀνατρεφώμεθα ἐν μέσῳ τοῦ καθαροῦ ἀέρος τῆς ἐξοχῆς, τόσον ὥρελεῖ νὰ διάγωμεν περὶ τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν εἰς τὰς πόλεις, ὅπου τὰ ἐπιτηδεύματα ἐξασκοῦσι τὸ πνεῦμα, ἡ δὲ πολιτεία προσκαλεῖ καὶ τιμᾷ τὴν ἄξιαν, ἕως οὗ καταντήσωμεν εἰς τοῦ γήρως τὸν οὐδὲν, ὅτε ἔχομεν πάλιν ἀνάγκην ἀναχωρήσειν διὰ νὰ οἰκονομήσωμεν τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς, καὶ νὰ παρατείνωμεν ὅσον ἐνδέχεται τὴν ἐπὶ τῆς γῆς ὑπαρξίν. Ἐπειδὴ αἱ πόλεις ὁμοιάζουντι πρὸς μεγάλα νοτοκομεῖα, ὅπου πολλαπλασιάζονται ἱατροί, ἄρρωστοι, φάρμακα καὶ φροντίδες ὑπὲρ τοῦ θεραπευομένου αὐτοῦ δυστυχῶς λαοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλαι τινὲς περιστάσεις μεταποιοῦσιν ὁπωστῆποτε τοὺς χαρακτήρας τῶν ἀνθρώπων δηλ. τὸ φυσικὸν καὶ τὸ ἠθικὸν στοιχεῖον, εἴτε τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν.

Διότι ἐκ δύο κυρίως τάξεων συγκροτεῖται ἡ κοινὸνία· οἱ μὲν τῶν ἐξασκοῦσιν ἐπιτηδεύματα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀνιέχονται, οἱ δὲ ὑπόκεινται εἰς καθολικοὺς τινὰς κανονισμοὺς, εἴτε ἀγίους, καθὼς οἱ μοναχοὶ τῶν μοναστηρίων, εἴτε προσηκόντες, ὡς οἱ μαθηταὶ τῶν παιδαγωγείων, οἱ φυλακισμένοι κτλ. Ἀλλ' ἡ κατάστασις αὕτη ἐπενεργεῖ εἰς τὴν ζωὴν κατὰ τὴν διάκρισιν καὶ τὴν εὐημερίαν ἐξίσου.

Αὐτίκα ὁ χωρισμὸς τῶν φύλων, ἡ ἡ ἀγαμία ἐπιφέρει πολλὰς καὶ θαρεῖας συνεπείας κατὰ τὴν ὥριμον ἡλικίαν. Ἀλλὰ τῶν μὲν ἀνδρῶν ἡ φύσις κατευναζεῖ ἐκ διαλειμμάτων τὸν ὀργασμὸν διὰ τῆς ὀνειρώξεως, ἡ αὐτοματῶς ἀποσπερματίζονται· οἱ κατὰ κλειστοὶ ὅμως εἰς μοναχὰι παρθίνει ὑπόκεινται εἰς διαφόρους καὶ σπουδαίους τῶν καταμηνίων ἀνωμαλίας, αἱ ὁποῖαι προξενοῦσι θλιβεράς καὶ δυσιάτους ἐνίοτε νόστους, συγχρόνως δὲ καὶ μελαγχολίαν τινὰ οὐχ ἥττον ἐλεύθριον. Ἐπειτα καὶ ἂν δοθῇ ὅτι τὸ εἶδος τῆς τροφῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ δυσκατεργάστων καὶ ἀτεράντων συγκειμένης ὁσπρίων ὀλίγον βλάπτει τὴν ὑγίαν τῶν ἀλλ' ἡ ἀκίνησις καὶ ἡ ἐλλειψις καθαροῦ καὶ ζωογόνου ἀέρος ἐντὸς σκοτεινῶν δωματίων (κελλίων) διαφθείρουσι τὴν πηγὴν αἰτῆς τῆς ζωῆς δηλ. τὸ αἷμα καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενα ὑγρά. Διὰ τοῦτο αἱ γυναῖκες αὗται ἔχουσιν ὠχρὰν καὶ καχεκτικὴν τὴν ὄψιν, αἰσθάνονται δὲ πάντοτε ψύχος, τὸ ὁποῖον καὶ διὰ τοῦ θερμομέτρου ἀποδεικνύεται, εἴτε διότι ἡ μεταουσίωσις τῶν ἐκωδόμενων γίνεται ἀτελῶς, εἴτε διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀναπνοῆς καὶ τὴν βραδύτητα τῆς κυκλοφορίας.

Ἐνίοτε ἡ πληθώρα τῶν χυμῶν πρήσκει τοὺς καλοῦς μέχρι πολυταρκίας, ἡ μᾶλλον οἰδήματος,

τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ ὁ ἀνὰ σάρκα ὕδρωψ, ἡ δὲ ἀνίτης· ἄλλοτε δὲ ἡ χαλάρωσις τοῦ μυώδους συστήματος καὶ αἱ γονυκλισίαι δίδουσιν ἀφορμὴν εἰς τὰς ἐντερικῆς, ἐκτὸς ἄλλων νόσων γαστρικῶν, ἐξ ὧν γεννᾶται ἰδιαιτέρως ἡ μετὰ ἀνθρώπου μελαγχολία, καθὼς διάφορα δερματικά παθὴ λαμβάνουσιν ἀρχὴν ἐκ τῶν τριχίων χιτῶνων καὶ τῆς βυπαρίας.

Ἀλλ' ἡ ἐπικρατούσα εἰς τοὺς ἀγροῦς σιωπὴ ἀναζωογονεῖ τὴν διάνοιαν, καθὼς ἡ φλυαρία τὴν ἐξατμίζει. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πυθαγόρας πεντατέτρων ἐγχευομένην ἐπέβαλλεν εἰς τοὺς μαθητὰς του· πόσον δὲ ἐκ τούτου ὠρελῆς μαρτυρεῖ ἡ πληθὺς τῶν μεγάλων νομοθετῶν καὶ φιλοσόφων τῆς περιβοήτου Ἱταλικῆς σχολῆς. Εἰς τὴν ἐρημίαν τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν χωρίων ἐπισκοποῦνται ἀπαιεῖται αἱ μεγάλα ἀνακαλύψεις, ἐκεῖ ἐμπνέονται οἱ ποιηταί, οἱ ζωγράφοι, οἱ συγγραφεῖς, οἱ ἐπιστήμονες· τὴν ἀγροικίαν συνέγραψεν ὁ Βολταίρος, ὁ Ρουσσὸς Μοντέσκιο καὶ ἄλλοι· αὐτοὶ συνέλαβον πάντας τὰς ἀθανάτους ἰδέας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐθνῶν καὶ τῆς φωτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος. Εἰς ἐξοχὴν τῆς Ἑλλάδος συνέταξεν ἐπὶ 18 ἢ 25, νομίζομεν, ἔτη καὶ ὁ πατριάρχης Γεώργιος τὸ ἀθάνατον αὐτοῦ βιβλίον, τὴν ἐστὶν τῆς πτώσεως τοῦ Β. Λατίνου κράτους. Ἀλλὰ διὰ ἀποδιζόμεν τὴν ἐπ' ἑρῆν τῶν ἐρημικῶν βίου ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα, ἀρκεῖ νὰ εἰπωμεν ὅτι ὁρῶν βουνα ἔδωκεν ἡ μυθολογία ὡς κατοικίαν εἰς τὰς Μούσας.

Ὅσοι τῶν ἐπὶ ἡσυχάζει τοιοῦτοτρόπως καὶ πρὸς ἐνεργεῖν τὸ σῶμα, τόσῳ ἀναρρίπτεται ἡ δύναμις τοῦ πνεύματος.

Ἀλλὰ μὴδὲν ἄγαν, εἶπεν ὁ φιλόσοφος ἐκεῖνος· καὶ ἡ κατὰ τοῦτο ὑπερβολὴ βλάπτει τὸν ἄνθρωπον ἄλλοιόσα τὸν χαρακτήρα του, διαφθείρουσα τὴν ὑγίαν, καὶ συντέμνουσα τὴν ζωὴν· ἐν ᾧ τοιαῦτα οἱ ζητοῦντες τὸν μέσον ὅρον διατηροῦσι ζωὴν τῶν νοῦν καὶ εἰς τὰ ἐσχατὰ τοῦ βίου των, ἂν καὶ τὸ σῶμα κλονίζεται πανταχόθεν ὡς οἶκος ἐτοιμόρροπος. Κυριώτερος ὅμως καὶ αὐτὸ τότε γίνεται ἐντονώτερον καὶ διαρκέστερον· αἱ ἕντες δὲν περιέχουσιν ὑγρὰ καὶ πικρὰ, ἀλλὰ διὰ τὴν μαλθακότητα νὰ ἀποβάλωσι τὴν ἐλαττωμένην αὐτῶν δύναμιν, ἀλλὰ στέγουσι πλείοτερον ὡς ἐν τῷ. Διὰ τοῦτο ἐν ᾧ οἱ ἰσχυροὶ καὶ εἰς τὰς νόστους ἀνίστανται, ὡς οἱ κάτοικοι τῆς Ὀλλανδίας, καταβάλλονται ταχέως ὑπὸ τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν αἰτίων, τὸ δὲ σῶμα τῆς ζωῆς των βραχύνεται.

Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τοῦ ἀνθρώπου κατὰ πρόεργον ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον (1) Σπουδαζόντες πανταχόθεν τὴν εὐχαριστήσωμεν ἐκεῖνους, τοὺς ὁποίους ἐβούμεθα, ἡ παρὰ τῶν ὁποίων ἐλπίζομεν, δὲν πράττειν πλὴν παρὰ τὴν ἰδίαν ἡμῶν θέλησιν καὶ ἀκρίτως ἀδμονοῦμεν· Ἰδὲ τὸν Ἀριστοππὸν αὐτὸν ἐκ τῶν ἰσχυρῶν εἰς τοῦ Διονυσίου τὰ παλάτια διὰ νὰ θεραπεύσῃ.

(1) At Hercules! homini plurima ex hominibus sunt mala, Πλὴν.